

ŠIAULIŲ RĖKYVOS PROGIMNAZIJOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šiaulių Rėkyvos progimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti progimnazijos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šiaulių Rėkyvos progimnazijos tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, progimnazijos, šeimos lygmeniu progimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi progimnazijos bendruomenės nariai yra supažindinti su progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai su tvarka, reglamentuota apraše, turi būti supažindinti ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

5.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.6. patyčių stebėtojas – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis progimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

8. Progimnazijos vadovas yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja vaiko gerovės komisijos pirmininkas, kuris kasmet:

8.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar direktoriaus pavaduotojų ugdymui dėl progimnazijos fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl progimnazijos Tvarkos aprašo tobulinimo;

8.7. atlieka kitus progimnazijoje Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

9. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas nedelsiant:

9.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

9.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, progimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

9.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus bei progimnazijoje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

9.4. informuoja klasės vadovą, socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

10. Progimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai, atliekami nedelsiant, įtarus ir/ar pastebėjus patyčias kibernetinėje erdvėje ar gavus apie jas pranešimą:

10.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių kibernetinėms patyčioms sustabdyti;

10.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus bei

progimnazijoje dirbantį visuomenės sveikatos priežiūros specialistą) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

10.4. informuoja klasės vadovą, socialinį pedagogą apie kibernetines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

11. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

11.1. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

11.2. visais atvejais apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias informuoja socialinį pedagogą ar vieną iš vaiko gerovės komisijos narių.

12. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į vaiko gerovės komisijos pirmininką ar vaiko gerovės komisijos narius ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

13. Progimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. atlieka kitus progimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi nedelsiant informuoti progimnazijos vadovą, kuris imasi Progimnazijos tvarkos apraše ar kituose progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

15. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi nedelsiant informuoti progimnazijos vadovą (jo nesant vadovo pavaduotoją), kuris imasi Progimnazijos tvarkos apraše ar kituose progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

17. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

17.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

17.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti vykdomas:

17.2.1. integruojant į dalyko(-ų) ugdymo turinį;

17.2.2. įgyvendinant prevencines programas;

17.2.3. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas.

17.3. progimnazijos pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

18. Pozityvaus progimnazijos mikroklimato kūrimas:

18.1. progimnazijos bendruomenės narių santykiai: progimnazijoje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai;

18.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus progimnazijos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

18.2.1. esamos situacijos įvertinimo: progimnazijos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

18.2.2. progimnazijos bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus progimnazijos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi

progimnazijos vadovas, progimnazijos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi progimnazijos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

18.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės, siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką.

19. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

19.1. mokinių dalyvavimas gerinant progimnazijos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų progimnazijos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškas, mokinių saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

19.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

20. Tėvų įtraukimas / įsitraukimas:

20.1. skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką progimnazijoje, atstovavimą progimnazijai vietos bendruomenėje;

20.2. vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos progimnazijoje kūrimo klausimais.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

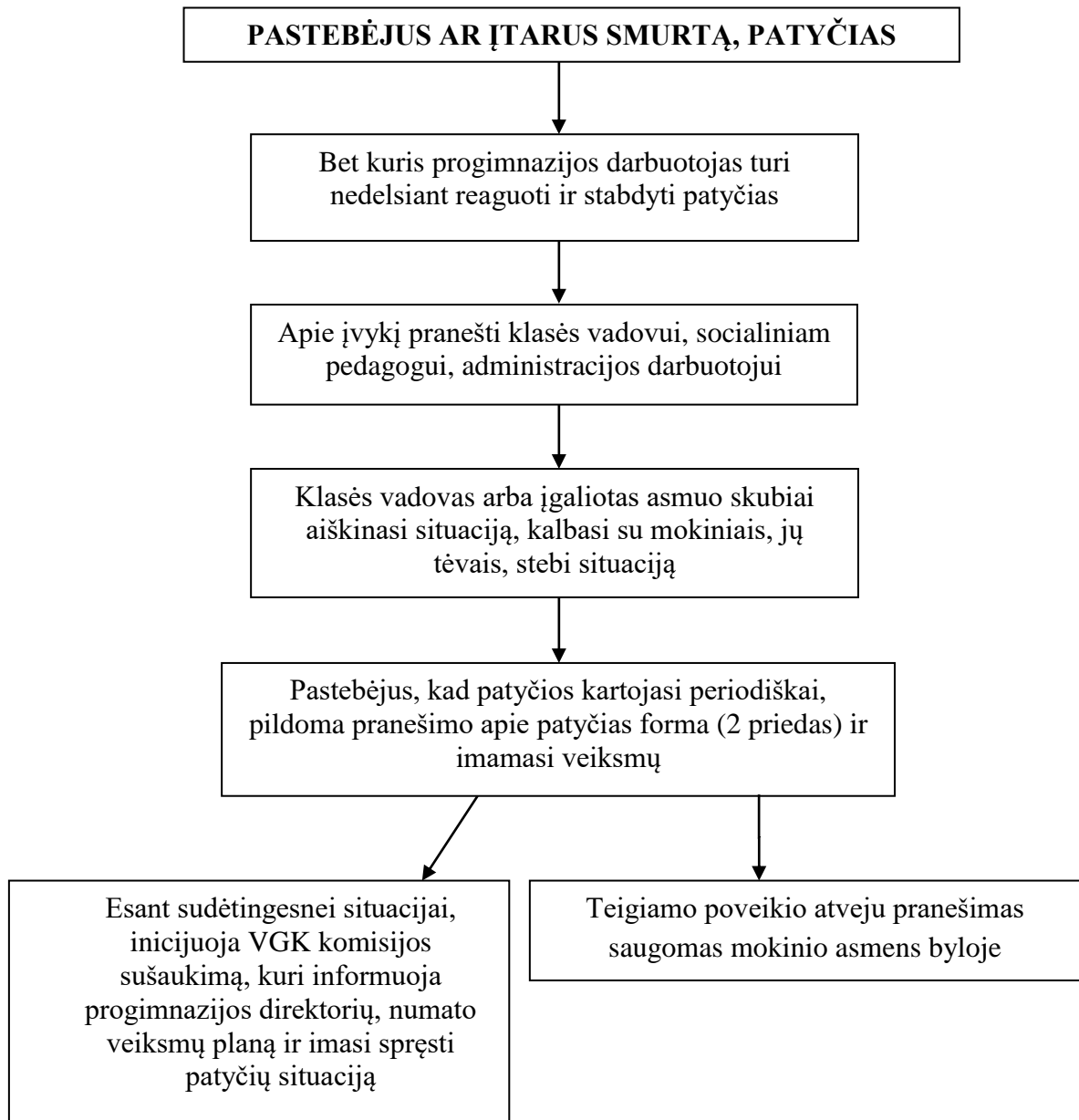
21. Mokiniai, progimnazijos darbuotojai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienais mokslo metais.

22. Tėvai su šia Tvarka supažindinami žinute per TAMO dieną.

23. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

**ŠIAULIŲ RĖKYVOS PROGIMNAZIJA
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

ŠIAULIŲ RĖKYVOS PROGIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____.	
Ar yra žinomas tokio egesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Progimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais progimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	